

Правилник о условима, програму и начину полагања стручног испита за обављање послова у објектима за производњу, пренос и дистрибуцију електричне енергије

Правилник је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. [24/2015](#) и [35/2019](#).

Члан 1.

Овим правилником прописују се ближи услови, програм и начин полагања стручног испита за обављање послова техничког руковођења, руковања и одржавања у објектима за производњу електричне енергије, комбиновану производњу електричне и топлотне енергије, пренос и дистрибуцију електричне енергије и дистрибуцију електричне енергије у затвореном дистрибутивном систему.

Члан 2.

За послове техничког руковођења у објектима за производњу електричне енергије, комбиновану производњу електричне и топлотне енергије, пренос и дистрибуцију електричне енергије и дистрибуцију електричне енергије у затвореном дистрибутивном систему стручни испит могу да полажу лица која имају стечено високо образовање на студијама другог степена (дипломске академске студије - мастер, специјалистичке академске студије, специјалистичке струковне студије), односно на основним студијама у трајању од најмање четири године, као и стечено високо образовање на студијама првог степена (основне академске студије, основне струковне студије) и која имају најмање три године радног искуства у струци на пословима техничког руковођења.

За послове руковања и одржавања у објектима за производњу електричне енергије, комбиновану производњу електричне и топлотне енергије, пренос дистрибуцију електричне енергије и дистрибуцију електричне енергије у затвореном дистрибутивном систему, стручни испит могу да полажу лица која имају IV или V степен стручне спреме односно образовање које одговара том степену стручне спреме електро, машинске или друге одговарајуће техничке струке и која имају најмање две године радног искуства у струци на пословима руковања и одржавања.

Члан 3.

Лице које је положило стручни испит предвиђен за нижи степен образовања а накнадно заврши виши степен образовања полаже само посебни део стручног испита предвиђен за тај степен образовања.

Члан 4.

Стручни испит полаже се по програму прописаном овим правилником и састоји се из општег и посебног дела.

Општи део стручног испита полаже се према јединственом програму.

Посебни део стручног испита полаже се према посебно утврђеном програму за одређене послове за које лице полаже стручни испит.

Члан 5.

Општи део стручног испита обухвата усмену проверу познавања основа уставног уређења и радних односа.

Посебни део стручног испита обухвата:

1) Писмени део испита:

- израда писменог стручног рада или елабората (у даљем тексту: стручни рад);

2) Усмени део испита:

- одбрана стручног рада;

- провера познавања закона из области из које лице полаже стручни испит (у даљем тексту: кандидат) и техничких прописа који се односе на експлоатацију, управљање и одржавање електроенергетских објеката.

Члан 6.

Стручни испит одржава се најмање три пута годишње. Испитни рокови су следећи:

- фебруарски рок; испити се пријављују до 15. новембра, испит се полаже крајем фебруара или почетком марта;

- јунски рок; испити се пријављују до 1. марта, испит се полаже у другој половини маја или почетком јуна;

- новембарски рок; испити се пријављују до првог септембра, испит се полаже крајем новембра или почетком децембра.

По потреби може се одржати и ванредни испитни рок.

О термину одржавања ванредног испитног рока одлуку доноси председник комисије за полагање стручног испита.

Термин одржавања стручног испита из ст. 1. и 2. овог члана објављује се на интернет страници Савеза инжењера и техничара Србије (у даљем тексту: СИТС), односно покрајинског органа надлежног за послове енергетике.

Члан 7.

Трошкове полагања стручног испита, као и трошкове полагања поправног испита, сноси кандидат или енергетски субјект односно правно лице у коме је кандидат запослен.

Члан 8.

Писмену пријаву за полагање стручног испита подноси кандидат.

Пријава се подноси СИТС, односно покрајинском органу надлежном за послове енергетике на Обрасцу - Пријава за полагање стручног испита који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Пријава).

Пријава садржи:

1) име, очево име и презиме кандидата;

2) датум, место и држава рођења кандидата;

3) место пребивалишта, адреса, број телефона и e-mail адреса кандидата;

4) школску спрему, степен и смер;

5) назив, адреса и број телефона енергетског субјекта односно правног лица у коме је кандидат запослен;

6) врсту послова које кандидат обавља и године радног искуства;

7) врсту послова за које кандидат пријављује стручни испит (техничко руковођење, руковање или одржавање);

8) назив теме за израду стручног рада;

9) врста испита за који се кандидат пријављује (цео или поправни);

10) испитни рок у коме жели да полаже стручни испит.

Члан 9.

Уз пријаву из члана 8. овог правилника кандидат прилаже:

1) извод из матичне књиге рођених или оверену копију осим у случају када се пријава подноси покрајинском органу управе надлежном за послове енергетике;

2) оверену копију дипломе или сведочанства о завршеној школи;

3) потврду енергетског субјекта односно правног лица о врсти послова на којима кандидат тренутно ради или је радио и о радном

искуству на пословима техничког руковођења у објектима за производњу електричне енергије, комбиновану производњу електричне и топлотне енергије, пренос и дистрибуцију електричне енергије и дистрибуцију електричне енергије у затвореном дистрибутивном систему (најмање три године), а на пословима руковања и одржавања (најмање две године);

4) предлог теме за стручни рад.

Када стручни испит полаже страни држављанин, извод из матичне књиге рођених прилаже се са преводом судског тумача, а његова високошколска или школска исправа мора бити призната у складу са прописима о високом, односно средњем образовању.

Када се стручни испит полаже пред покрајинским органом управе надлежним за послове енергетике извод из матичне књиге рођених или оверену копију прибавља покрајински орган управе надлежан за послове енергетике по службеној дужности.

У случају из става 1. овог члана, испит се спроводи на енглеском језику, уколико је могућа комуникација на том језику или на матерњем језику кандидата уз присуство овлашћеног преводиоца, кога ангажује кандидат о свом трошку.

Писмени рад који кандидат израђује може бити урађен на енглеском језику или на матерњем језику кандидата, с тим да примерак који се предаје Комисији мора бити преведен на српски језик.

Члан 10.

Тема писменог рада треба да одговара пословима за које кандидат полаже стручни испит и може бити за:

1) послове техничког руковођења у објектима за производњу електричне енергије, комбиновану производњу електричне и топлотне енергије, пренос и дистрибуцију електричне енергије и дистрибуцију електричне енергије у затвореном дистрибутивном систему:

(1) израда годишњег програма и плана одржавања сложеног објекта (списак објеката са ознакама, стратегија одржавања, технолошки поступци одржавања, техничка дијагностика, превентивно-плански радови, организација техничке и оперативне припреме, планирање набавке материјала и делова и извршења радова),

(2) израда предлога оптимизације нивоа спољних услуга у одржавању, израда анализе исплативости реконструкције и модернизације сложеног постројења са становишта одржавања или израда упутства за експлоатацију за сложени објекат,

(3) израда упутства за руковање и обезбеђивање за сигурно извођење радова одржавања, са технолошким и/или једнополним шемама, шемама деловања, управљања, заштите и другом потребном документацијом за сложене објекте,

(4) руковање и обезбеђивање за сигурно извођење радова одржавања, са технолошким и/или једнополним шемама, шемама деловања, управљања, заштите и другом потребном документацијом конкретног сложеног објекта;

2) - брисана -

3) послове руковања и одржавања у објектима за производњу електричне енергије, комбиновану производњу електричне и топлотне енергије, пренос и дистрибуцију електричне енергије и дистрибуцију електричне енергије у затвореном дистрибутивном систему:

(1) израда елемената плана одржавања за део објекта или мање сложени објекат са документацијом за руковање и одржавање, укључујући испитивање унутрашњих електричних инсталација и уређаја,

(2) израда елемената упутстава, анализа и предлози за побољшања постојећих упутстава,

(3) руковање и обезбеђивање за сигурно извођење радова одржавања дела објекта или мање сложеног објекта, са технолошким и/или једнополним шемама, шемама деловања, управљања, заштите и другом потребном документацијом за конкретан део објекта или мање сложени објекат,

(4) приказ активности на реализацији прикључења објекта на дистрибутивни електроенергетски систем са приказом прикључења конкретног објекта.

Члан 11.

Стручни испит се полаже пред комисијом за полагање стручног испита (у даљем тексту: Комисија) коју образује министар надлежан за послове енергетике (у даљем тексту: Министар), односно руководилац надлежног органа аутономне покрајине.

Надлежност Комисије одређује се према седишту енергетског субјекта односно правног лица код кога је кандидат запослен.

Комисија има четири члана и чине је председник, члан испитивач, ментор и испитивач општег дела који имају заменике.

Председник и члан испитивач испитују познавање закона и техничких прописа који се односе на експлоатацију, управљање и одржавање електроенергетских објеката.

Председник Комисије одређује ментора који надзире израду стручног рада из одговарајуће области.

На предлог председника Комисије могу се за поједине предмете ангажовати испитивачи ван састава Комисије.

О ангажовању испитивача из става 6. овог члана Министар, односно руководилац надлежног органа аутономне покрајине, доноси посебно решење.

Председнику, члану испитивачу, ментору, испитивачу општег дела и њиховим заменицима припада накнада за рад у Комисији, а начин утврђивања висине накнаде одређује се решењем о образовању Комисије.

Члан 12.

Председник Комисије, односно члан испитивач и испитивач општег дела:

1) прегледа приспеле пријаве;

2) разматра потврду енергетског субјекта односно правног лица о радном искуству;

3) разматра предлог теме за стручни рад и одређује ментора;

4) одобрава додатни рок кандидату за допуну документације у случају да је пријава непотпуна;

5) одобрава кандидату полагање стручног испита;

6) испитује кандидате, уноси постављена питања у записник и потписује записник;

7) обавља и друге послове неопходне за рад Комисије.

Члан 13.

Председник, члан испитивач, ментор, испитивач општег дела и њихови заменици не могу имати нижи степен стручне спреме од стручне спреме кандидата који полаже стручни испит.

Члан 14.

Административно-стручне и техничке послове везане за полагање стручног испита пред комисијом коју образује Министар обавља СИТС.

Министарство надлежно за послове енергетике (у даљем тексту: Министарство) и СИТС закључују уговор којим се ближе уређују услови, начин организовања и висина трошкова полагања стручног испита.

За први испитни рок висина трошкова полагања стручног испита, утврђује се приликом закључења уговора, а за сваки наредни испитни рок висину утврђује СИТС уз претходну сагласност Министарства, на основу раста цена на мало према званично објављеним подацима органа надлежног за послове статистике.

Административно-стручне и техничке послове везане за полагање стручног испита пред комисијом коју образује руководилац надлежног органа аутономне покрајине обавља покрајински орган надлежан за послове енергетике.

Руководилац покрајинског органа надлежног за послове енергетике ближе уређује питања услова, начина организовања, висине трошкова полагања стручног испита и издавања уверења о положеном стручном испиту.

Члан 15.

Комисија је дужна, да у року од 15 дана од истека рока за подношење пријава, обавести кандидата који је уредно поднео прописану документацију, о испуњености услова за полагање стручног испита, прихватању предложене теме, року за израду стручног рада, одређивању ментора као и висини трошкова полагања стручног испита.

На писмени захтев кандидата Комисија може, из оправданих разлога, продужити рок за достављање стручног рада, ако је захтев за продужење рока поднет пре истека рока за израду стручног рада.

Ментор прегледа достављени стручни рад и својим потписом на раду потврђује да кандидат испуњава услове за излазак на усмену одбрану раду.

Уз обавештење из става 1. овог члана кандидату се доставља и текст овог правилника.

Члан 16.

Комисија утврђује датум за полагање стручног испита у оквиру рокова из члана 6. овог правилника.

СИТС, односно покрајински орган надлежан за послове енергетике обавештава кандидата о датуму одржавања испита.

Члан 17.

Кандидат може приступити полагању усменог дела посебног дела стручног испита и општег дела испита ако је писмени рад позитивно оцењен од стране ментора.

Члан 18.

Ако кандидат не приступи полагању стручног испита или у току полагања стручног испита одустане од испита, сматра се да није ни полагао испит.

У случају да кандидат не приступи полагању стручног испита, из разлога који се по оцени Комисије сматрају оправданим, кандидату се признају трошкови полагања стручног испита за наредни испитни рок.

У случају из става 2. овог члана кандидат Комисији подноси молбу за одлагање испита са разлозима због којих није приступио полагању стручног испита, уз коју, по потреби, прилаже одговарајуће доказе.

Члан 19.

Кандидат се на стручном испиту оцењује за писмену израду стручног рада, усмену одбрану стручног рада, познавање закона и техничких прописа и општи део.

Успех кандидата за сваки од делова из става 1. овог члана оцењује се оценом "положио" или "није положио".

Коначном оценом "положио" оцењује се кандидат који је добио оцену "положио" из свих делова стручног испита.

Коначном оценом "није положио" оцењује се кандидат који је добио оцену "није положио" из било ког дела стручног испита.

Кандидат из става 4. овог члана може полагати поправни испит, из дела испита где је оцењен оценом "није положио", у року који не може бити краћи од тридесет дана од дана полагања стручног испита.

Ако кандидат не положи поправни испит у два узастопна рока упућује се на поновно полагање целог испита.

Члан 20.

О полагању стручног испита води се записник који садржи: састав комисије, датум и број обавештења о одобравању полагања стручног испита, датум полагања стручног испита, презиме и име кандидата, датум, место, општина и држава рођења, школска спрема, степен и смер, назив и адреса енергетског субјекта односно правног лица у коме је кандидат запослен, врста испита и који пут кандидат полаже, назив теме стручног рада, постављена питања из сваког од делова стручног испита, оцену из сваког дела стручног испита, коначан успех кандидата и друге податке о испиту.

Записник се сачињава на Обрасцу 1, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Записник потписују председник СИТС, члан испитивач, ментор и испитивач општег дела.

Члан 21.

На основу записника из члана 20. овог правилника кандидату који је положио стручни испит, на дан полагања стручног испита СИТС издаје потврду, коју потписује председник Комисије, односно лице које он овласти.

Потврда се издаје на Обрасцу 2, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део и важи до добијања уверења о положеном стручном испиту (у даљем тексту: Уверење).

Уверење се издаје најкасније у року од 45 дана од дана полагања стручног испита.

Уверење садржи:

1) назив Министарства, односно покрајинског органа надлежног за послове енергетике које је образовало комисију;

2) број и датум издавања Уверења;

3) пропис на основу кога се издаје Уверење;

4) име, презиме, датум, место и држава рођења кандидата;

5) школска спрема, степен и смер;

6) датум полагања испита;

7) врсту послова за које се издаје Уверење;

8) потпис Министра, односно лица које он овласти или секретара покрајинског органа надлежног за послове енергетике, односно лица које он овласти.

Уверење се издаје на Обрасцу 3, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Уверење се оверава печатом Министарства, односно покрајинског органа надлежног за послове енергетике.

Уверење се лично преузима и кандидат се потписује у књигу евиденције коју води СИТС, односно покрајински орган надлежан за послове енергетике.

Уверење може да подигне и друго лице по овлашћењу кандидата који је положио стручни испит.

Члан 22.

СИТС по окончању испитног рока, а ради издавања Уверења, Министарству доставља записник о положеном стручном испиту.

О издатим уверењима Министарство води евиденцију Уверења.

Члан 23.

Општи део стручног испита из члана 5. став 1. овог правилника обухвата следеће градиво:

А. Уставно уређење - начела Устава, људска и мањинска права и слободе, економско уређење и јавне финансије, надлежност Републике Србије, уређење власти, Уставни суд, територијално уређење и уставност и законитост;

Б. Радни односи - заснивање радног односа, уговор о раду, радно време - одмори и одсуства, заштита запослених, зараде, накнаде зараде и друга примања, права запослених код промене послодавца, вишак запослених, накнада штете, престанак радног односа, остваривање и заштита права запослених, колективни уговори.

Правни извори:

- Устав Републике Србије ("Службени гласник РС", број 98/06);

- Закон о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14).

Члан 24.

Усмени део испита из члана 5. став 2. тачка 2) алинеја друга, обухвата следеће градиво за:

1) послове техничког руковођења у објектима за производњу електричне енергије, комбиновану производњу електричне и топлотне енергије, пренос и дистрибуцију електричне енергије и дистрибуцију електричне енергије у затвореном дистрибутивном систему:

- основне термине и дефиниције из области електроенергетике;

- врсте енергетских објеката;
  - намена и специфичност погона енергетских објеката за које се полаже испит;
  - основни елементи енергетских објеката за које се полаже испит;
  - поузданост и безбедност рада енергетских објеката;
  - заштита енергетских објеката;
  - системи командног напона и даљинског надзора и управљања;
  - пројектовање и извођење енергетских објеката напонског нивоа (400, 220 и 110 kV), енергетских објеката напонског нивоа (110, 35, 20 и 10 kV) и нисконапонских мрежа;
  - основне термине и дефиниције из области одржавања;
  - контрола, испитивање и одржавање електроенергетских постројења и водова;
- 2) послове руковања и одржавања у објектима за производњу електричне енергије, комбиновану производњу електричне и топлотне енергије, пренос и дистрибуцију електричне енергије и дистрибуцију електричне енергије у затвореном дистрибутивном систему:

- основне термине и дефиниције из области електроенергетике;
  - врсте енергетских објеката;
  - намена и специфичности погона енергетских објеката за које се полаже испит;
  - основни елементи енергетских објеката за које се полаже испит;
  - поузданост и безбедност рада енергетских објеката;
  - заштита електроенергетских постројења и водова;
  - системи командног напона и даљинског надзора и управљања;
  - основне термине и дефиниције из области одржавања;
  - контролу, испитивање и одржавање електроенергетских постројења и водова.
- Правни извори за посебни део испита:
- Закон о енергетици ("Службени гласник РС", бр. 145/14 и 95/18 - др. закон.
  - Уредба о условима испоруке и снабдевања електричном енергијом ("Службени гласник РС", број 63/13);
  - Правилник о техничким нормативима за електроенергетска постројења називног напона изнад 1000 V ("Службени лист СФРЈ", бр. 4/74 и 13/78 и "Службени лист СРЈ", број 61/95);
  - Правилник о техничким нормативима за уземљење електроенергетских постројења називног напона изнад 1000 V ("Службени лист СРЈ", број 61/95);
  - Правилник о техничким мерама за погон и одржавање електроенергетских постројења ("Службени лист СФРЈ", број 19/68) и Правилник о техничким нормативима за погон и одржавање електроенергетских постројења и водова ("Службени лист СРЈ", број 41/93);
  - Правилник о техничким нормативима за заштиту нисконапонских мрежа и припадајућих трансформаторских станица ("Службени лист СФРЈ", број 13/78 и "Службени лист СРЈ", број 37/95);
  - Правилник о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV ("Службени лист СФРЈ", број 65/88 и "Службени лист СРЈ", број 18/92);
  - Правилник о техничким нормативима за изградњу средњенапонских надземних водова самонесећим кабловским снопом ("Службени лист СРЈ", број 20/92);
  - Правилник о техничким нормативима за изградњу нисконапонских надземних водова ("Службени лист СФРЈ", број 6/92);
  - Правилник о техничким нормативима за заштиту објеката од атмосферског пражњења ("Службени лист СРЈ", број 11/96);
  - Правилник о техничким нормативима за заштиту електроенергетских постројења од пренапона ("Службени лист СФРЈ", бр. 7/71 и 44/76);
  - Правилник о техничким нормативима за електроенергетска постројења називног напона 10 kV за рад под напонем 20 kV ("Службени лист СФРЈ", број 10/79);
  - Правилник о техничким нормативима за електричне инсталације ниског напона ("Службени лист СФРЈ", бр. 53/88 и 54/88 и "Службени лист СРЈ", број 28/95);
  - Правила о раду преносног система;
  - Правила о раду дистрибутивног система "ЕПС Дистрибуција" д.о.о. Београд.
- Правни извори за посебни део испита могу се преузети на сајту Министарства рударства и енергетике (<http://www.mre.gov.rs/dokumenta-elektroenergetika.php>). Правила из алинеја четрнаест и петнаест могу се преузети на сајту Агенције за енергетику Републике Србије www.aers.rs/Files/AktiAERS/AERSDajeSaglasnost.

Члан 25.

Пријаве за полагање стручног испита, које су поднете Савезу машинских и електротехничких инжењера и техничара Србије, до дана ступања на снагу овог правилника преузима СИТС.

Члан 26.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о стручном испиту за лица која обављају послове у објектима за производњу, пренос и дистрибуцију електричне енергије ("Службеном гласнику РС", број 39/13).

Члан 27.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

НАПОМЕНА РЕДАКЦИЈЕ: Обрасце у PDF формату можете преузети путем интернета кликом на следећи линк:
Обрасци